

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

1918 ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 4ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಿಂದ :—

ಕನ್ನಡನುಡಿಯ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ

“ ಈಗಲಾದರೋ ಕನ್ನಡನುಡಿ, ನಾವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾಷೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂತತಿಯವರೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹಪಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವ ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡಿಗನ ಹೃದಯವು ತಾನೇ ಶೋಕರಸಪೂರಿತವಾಗದು? ಯಾವ ದೇಶಬಾಂಧವನಾದ ಕನ್ನಡಿಗನ ಮುಖವು ತಾನೇ ಕಂದದು? ಯಾವ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಕನ್ನಡಿಗನ ಕಣ್ಣು ತಾನೇ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬದು? ಈ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಣಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಆದರಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆಸಡ್ಡೆ ನೆಲಗೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಬಲಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅನೇಕರು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆವುದೂ ಅಪಮಾನಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯವುಂಟೇ? ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಈ ಆಸಡ್ಡೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ದೇಶ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು ಅಪ್ರಯೋಜಕರು ಎಂಬ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾದ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಮದರಾಸು, ಕೊಡಗು ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ದೇಶ ವಿಭಾಗವು ಭಾಷೆಯ ಅನವಸ್ಥೆಗೂ ಭಿನ್ನ ರೂಪತೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಕೃತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲಗೊಂಡಿರುವ ಆಸಡ್ಡೆಯೆಂಬ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಗಳೆಂಬ ಮಂತ್ರಗಳ ಬಲದಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭಾಷೋನ್ನತಿಯ ಕೆಲಸವೂ ಕೂಡಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು.”

1919ರಲ್ಲಿ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 5ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕರ್ಪೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೂ ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಜ್ಞಾನ, ಇಚ್ಛಾ, ಕೃತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಘಟ್ಟಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಕಾರ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ. ಮುಂದೆ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಎರಡನೇ ಸೋಪಾನ. ಕಾರ್ಯವು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪಾಧೇಯಬುದ್ಧಿಯೂ, ಕೆಟ್ಟದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಯ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಜನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕೃತಿ. ಇಚ್ಛೆಯು ಉತ್ಕಟವಾದಂತೆ ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೃತಿಯೂ ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವೇ ಮೂಲ. ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕ ವಾಙ್ಮಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾವು ಮೊದಲು ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವು.”

1920ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 6ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ರೊಡ್ಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಜಾತ್ರೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಶುವಧೆಮಾಡಿ ಅದರ ದೇಹಾವಶೇಷವನ್ನು ಊರ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ದಿಗ್ಬಲಿಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ರೂಢಿಯುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಚರಗಾ ಚಲ್ಲುವುದು” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಅವಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಬಲಿಬಿದ್ದ ಆ ಪಶುವಿನಂತಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಡೆಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಚರಗಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ.”

1921ರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 7ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕೆ.ಪಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗೆ ಈಗ ಒದಗಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗದು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸ್ವಗೃಹ ದಲ್ಲಿಯೇ ಯಜಮಾನ್ಯವು ತಪ್ಪಿರುವುದು ; ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಯಜಮಾನನಲ್ಲದಂತಾಗಿರುವುದು. ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಮುಕುಬುದಿಯನ್ನು ಎರಚಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯಾಗದು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇನು ; ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯೇ ; ಇಂಗ್ಲೀಷು ಜೀವಕಳೆಯಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ. ನಮ್ಮದು ಸತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೂತ ಸಾಯಂತಲಿರುವ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಎಣಿಸುವ ಮುಂಕು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವುದು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಆ ಮಂಕನ್ನು ಚದರಿಸಬೇಕು.”

1922ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 8ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಎಂ. ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :-

“ಭಾಷೆಗೆ ಕುಲವಿಲ್ಲ. ಗೋತ್ರವಿಲ್ಲ, ಮತವಿಲ್ಲ, ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೇರಿದುದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದುದು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮತ ಜಾತಿಗಳವರೂ ಅದರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದರು. ಈಗಲೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಾಷಾಸೇವೆಗೆ ನಿಂತರೆ, ಬೇಗನೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ”

1925 ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿನಲ್ಲಿ 11ನೆಯ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :-

“ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ದೇಶಭಾಂಧವರಾದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು—ಉತ್ತಿಷ್ಠತ; ಜಾಗೃತ; ; ಪ್ರಾಪ್ಯವರಾನ್ನಿಬೋಧತ”

(ಕರೋಪನಿಷತ್)

ಏಳಿರಿ ; ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿರಿ ; ; ಉದ್ದೇಶವು ಸಫಲವಾಗುವವರೆಗೂ ಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ;; ”

(ದಿ. ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರಕಿಲ್ಲ.—ಸಂ)

1927 ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 13ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ತಾತಾಚಾರ್ಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :-

“ಮತಭೇದಗಳ ಮರೆಯಿಂಭೋ ಮರೆಯಿಂಭೋ ಮರೆಯಿಂಭೋ ;
ಸಮಯ ವಿರೋಧವ ತೊರೆಯಿಂಭೋ ತೊರೆಯಿಂಭೋ ತೊರೆಯಿಂಭೋ ;
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ನೆರೆಯಿಂಭೋ ನೆರೆಯಿಂಭೋ ನೆರೆಯಿಂಭೋ ;
ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯತ್ನಾಹವ ಮರೆಯಿಂಭೋ ಮರೆಯಿಂಭೋ ಮರೆಯಿಂಭೋ ; ”

1928 ರಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 14ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :-

“ಮಹನೀಯರೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡು ಚಿಕ್ಕದಿರಬಹುದು ; ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನವಿರಬಹುದು ; ಚರಗವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ಚೆದರಿಹೋಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರಕೃತ ಸಾಹಸಗಳನ್ನೂ ನೆನಪಿಕ್ಕೊಂಡರೆ, ನಮ್ಮ

ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ, ಆಕಾಶ ಹಬ್ಬಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಗಾಳಿಯನ್ನೂ, ಬೆಳಕನ್ನೂ, ಆಹಾರವನ್ನೂ, ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದಾರ ಹೃದಯವೊಂದನ್ನು ನಾವು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡರೆ.....ಸ್ವಪ್ರಕೃತಿ, ಸ್ವಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅರಿತು, ನಮ್ಮ ಆವರಣ ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸತ್ಯ ಸಂಧರಾಗಿ, ರಂಜುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೀರ ರಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ—ನಮ್ಮ ಜನವೂ, ಜನದೊಡನೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ, ಸಾಹಿತ್ಯದೊಡನೆ ಜನವೂ, ಅಮೂಲ್ಯವಾಗುವುದು, ಅವೋಘವಾಗುವುದು. ಸತ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಾಗುವುದು; ಧರ್ಮಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗುವುದು, ಆಗ್ಗೆ ಅದರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಮಿತಿಯೇ ? ”

1929 ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 15 ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರ ಭಾಷಣ :—

“ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಯಾವುದು ಎಂದೂ ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತೂ ನೆರೆಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತೂ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳ ಬೇಕು, ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು ? ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ. ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮಾತು ತಮಿಳು: ಆದರೂ ನಾನು ಅಚ್ಚುಕನ್ನಡಿಗನೇ. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ನಾಡು ಕರ್ಣಾಟಕರೂ ಕೊಂಕಣಿ ಕರ್ಣಾಟಕರೂ ತೆಲಗುನಾಡು ಕರ್ಣಾಟಕರೂ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ಣಾಟಕರೂ ಇದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಕರ್ಣಾಟಕರೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನರು ಇಂಥ ಭೇದಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಎಣಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮಹನೀಯರು ಗಳ ಹೆಸರುಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ ; ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರ್ಣಾಟಕವು ಎಂದೂ ಇದೇ ಸಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಂಡಿದೆ. ಸಮತಾ ಬುದ್ಧಿಯು ಅದರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವೇದಾಂತ ಮತಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಂಖ್ಯ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು, ಚೋಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ ವೇದಾಂತ ಮತದೀಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜರ ಕೊಟಲೆಯಿಂದ ನೊಂದು ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ [ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲೇ ಜನಿಸಿದ ಗುರುವರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂದಾನಂದತೀರ್ಥರಿಗೂ, ಭುವನ ಮಾನ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಿರಲೋ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಮನ್ನಣೆ ಅವರೀರ್ವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮತದ ಮಂಖ್ಯ ಪೀಠಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮತವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬುಡಕಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕರ್ಣಾಟಕವು ಸಮತಾಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಭಾರತ ವರ್ಷವಾಗಿದೆ.

1930 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 16 ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ:—

“ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಯಜ್ಞ ದಾನ ತಪಗಳಿಂದ ವಾಙ್ಮಯದ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಂಚಕೋಶಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆ ಪಂಚಕೋಶಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶರೀರ, ಪ್ರಾಣ, ಮನಸ್ಸು, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ತೆರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟುವುವು. ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಗೋಳದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಭೂಗುಣ, ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು, ಇವೇ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ-ಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು. ಆದರೆ, ಇಂಥ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯ ಸಂಚಾರವು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರದಿದ್ದರೆ, ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಜೀವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಂತೆ ಅವು ಸಾಸತ್ತವಾಗುವುವು. ಯಾವತ್ತು ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಮುಖ್ಯ. ಆದಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಯಾವತ್ತು ತೆರೆದ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಸಂಚಾಲನವಾಗುವಂತೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಾಣವನ್ನಷ್ಟೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಿದರೆ, ಅದು ಹೇಗೆ ಉಚ್ಚ ಜೀವನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ, ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಉಚ್ಚವಾಙ್ಮಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ವಾಙ್ಮಯದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಸಮಾಜದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.”

1931 ರಲ್ಲಿ ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 17 ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಂಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ:—

“ಮಹನೀಯರೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಬೇಕಾದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಬೇಕು; ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗಿ ತುಂಡಾದ “ಕರ್ನಾಟಕ”ವು ಒಂದಾಗಬೇಕು; ಆ ಉದ್ದೇಶವು ಸಿದ್ಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ಮಸಿ ನುಂಗಿದಂತಾಗುವುದಲ್ಲವೇ?”

1932 ರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 18ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ:—

“ದಿಗಂತವು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಂತೋಷದ ಕಿಲರವದೊಡನೆ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಹಾರುತ್ತಿವೆ. ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದದ್ದು. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜನದ ಬಾಳು ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮವಾವುದು? ಅದರ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ತುಂಬಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂತತ

ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದವನ್ನು, ನಮ್ಮಿಂದಾಗದವನ್ನು, ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಶೇಖರಿಸಿ ತರಬೇಕು. ಭೂವಂಡಲದ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲ ಸಾರ ವಸ್ತುಗಳೂ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಸ್ವಶಕ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾದ ನಾನಾ ಪರಿಕರಗಳೊಡಗೂಡಿ, ನಮ್ಮ ಜನದ ಜೀವನಕ್ಕನುವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಯೂ ಕಿಡಿಯಾಗಬೇಕು, ಸಿಡಿಲಾಗಬೇಕು, ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಬೇಕು, ಅಮೃತಬಿಂದುವಾಗ ಬೇಕು. ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಆಶೆ. ಈ ಆಶೆಗಾಗಿ, ದುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇಶಭಾಷಾ ಬಾಂಧವರೂ ಅವರ ಅದೃಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಸಹಕರಿಸಲಿ.”

1934 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 20ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಕನ್ನಡವು ಸುಮಾರು ಒಂದೂಕಾಲು ಕೋಟಿ ಜನರು ಆಡುವ ಮುದ್ದು ಮಾತಿನ ಹೆಲುವಭಾಷೆ. ಇಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ, ಪಕ್ವವಾದ, ಪ್ರೌಢಭಾಷೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಇದ್ದೀತೇ ಎಂಬುದೊಂದು ಶಂಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆದಿಯ ಹಿರಿಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ದೊರಕಿದುದು ಅತನ ಪುಣ್ಯವೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನು ? ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮುಂಚೆಯೇ ಕರ್ನಾಡಿಗನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಅದುರುಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಚೆದರಿದಂತಿದ್ದ 6ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಉಭಯ ಭಾಷಾಕವಿಗಳಾದ ಜೈನರು ತಮ್ಮ ರತ್ನತ್ರಯಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ, ವಚನಗಳ ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಶಿವಶರಣರು ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡ ನಾಣ್ಯಗಳಾಗಿ ಹೊಡೆಯಿಸಿದ್ದ, —15ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಪಟ್ಟದಿಕಾರರು ಕಥಾವಿಸ್ತರಣಕ್ಕೆ, ದಾಸಕೂಟದವರು ಜನರಂಜನೆಗೆ, ಯಕ್ಷಗಾನದವರು ಅರ್ಥ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಬೆರಕೆಮಾಡಿ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ —ಈಗಲೂ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಕಡೆ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇತಿಹಾಸ ನಿಕ್ಷೇಪರೂಪದ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದಂತಿದ್ದ, ಹೊಂಗೆ ನ್ನಡದ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾದ ಕನ್ನಡಿಗನು ಎಷ್ಟು ಧನಾಢ್ಯನು ; ಎಷ್ಟು ಧನ್ಯನು ; ಈ ಧನವಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ನುಡಿಗೆ ಕಡಮೆ ಇತ್ತೇ ? ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಡತನವಿತ್ತೇ ? ರಚನೆಗೆ ಕೊರತೆ ಇತ್ತೇ ?”

ಎನ್. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರು—1935

ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಕರೆಯುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಳಿದ ಭಾರತೀಯರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ? ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ಅನ್ಯಭಾಷೀಯರ ಆತ್ಮವಿಕಾಸ ಭಾವಪ್ರಕಾಶನಗಳಿಗೆ ಆಡ್ಡೆ ಹೋಗದೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ? ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಡುವುದು ಕನ್ನಡ, ಬರೆಯುವುದು ಕನ್ನಡ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.

ಬೆಳ್ಳಾವೆ ವೆಂಕಟನಾರಾಯಣಪ್ಪನವರು—1937

೧. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಮತ್ಯವನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮೋಪಾಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು.

೨. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದೇರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು.

೩. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಪಾಠದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

೪. ಕನ್ನಡವನ್ನಾಡುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಉತ್ತಮೋಪಾಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು.

೫. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಭೌತಿಕಾದಿ ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತಮೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

ದಿವಾಕರ ರಂಗರಾಯರು—1938

“ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತದ ಭಾಷೆಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನ ಇರಬೇಕು. ಶಾಲಿಕಾಲೇಜುಗಳ ಭಾಷೆ, ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಭಾಷೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ

ಭಾಷೆ ಇವು ಪ್ರಾಂತಿಕವೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ವಾಸ್ತವಿಕ. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೆಂದರೆ. ಇತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಭಾಷೆಯವರು ಯಾವುದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ (ಕನಿಷ್ಠ ನೂರಕ್ಕೆ 25) ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಮನೆಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವರ್ಷ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು.”

ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು—1939

“ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಾದರೇನು ? ಭಾಷೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಕೊಟ್ಟು ಹೊಯ್ದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡಿರಿ ” ಎಂಬ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗಲ್ಲ ದವರೂ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತವಾಗಿ ಅದರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೆಂದು ಅದರ ಮೂಲ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರಲಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟು ತಾವು ಮುಂದಾದುದುಂಟು. ಇದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ?.... ನುಡಿಯಿಲ್ಲದ ನಾಡು ನಾಡಲ್ಲ ಕಾಡು. ನುಡಿಯಿಂದಲೇ ನಾಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾದ ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಂತದ ಭಾರತ ವರ್ಷೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಮುಖಂಡರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ, ಅನಾದರಿಸಿಲ್ಲ. “ಗುಜರಾತು ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಇವುಗಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಭಾರತದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು” ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರೇ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ”.

ವ್ಯಾಕರಾಂತೀರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು—1940

“ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ ಪಂಥಗಳ ತೊಡಕಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಆಕೃರೆಯಿಂದ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದವರಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಜಾತಿಗಳೊಳಗೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ದುಃಖಾಂತ ನಾಟಕಗಳು ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಜಗಳಗಳಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗುವುದು ಸಹಜ. ನನಗಂತೂ ಭರ್ಜಿಯಿಂದ ತಿವಿದಷ್ಟು ವೇದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು—1941

ಕನ್ನಡವು ನಮ್ಮದೆಂಬ ಮಮತೆಯು, ಅಭಿಮಾನವು. ಈಚಿನದು ; ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ದಿಂದಲೇ ಭಕ್ತಿ, ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ—ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ಈಚೆಗೆ. ಈಗಲೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೀರೋಪಾಸನೆ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಬದುಕದು ;

‘ಏಕದೇವೋಪಾಸಾನೆಯಂತೆ ಏಕಭಾಷೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನೇ ವರ ಸಿಕ್ಕಿತು ; ಕನ್ನಡ ಭಕ್ತನು, ‘ತೃಲಧಾರೆಯಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮನವಕೊಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತಾ !’ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು ; ವೀರದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಬೇಕು.

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ—1942

ನಮಗೆ ಮೂರು ಏಕೀಕರಣ ಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೀಕರಣ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ. ನಮ್ಮ ಮಾತೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದೆ. ‘ವಾಚ್ ಮೇ ಮನಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ, ಮನೋ ಮೇ ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ’—ಎನ್ನುವಂತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹೊಸ ಕನ್ನಡವು ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ತುಳು, ಕೊಡಗು, ಕೊಂಕಣಿ, ತೊದ, ಕೋಲ್ ಬಡಗ, ಇರಂಳ, ಸೋಲಿಗರ, ನುಡಿಯ ಪಸರವು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿ ಸೇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಾತಿನ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವೆಂದು ನಾವು ಆಚರಣೆಗೆ ತರದಿದ್ದರೆ, ಕಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಯಂತೆ, ದಂಡೆಯೊಡೆದ ನದಿಯಂತೆ, ಕನ್ನಡವು ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆಯಾದೀತು. ‘ಕನ್ನಡದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿತಿ ಯಜಮಾನಿ, ಮಿಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಒಕ್ಕಲವ್ವೇ’ ಎಂಬುದರ ನಿಜವನ್ನು ಅರಿತರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವಾದೀತು.

ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳರು—1944

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಚಾರ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಹಿತಕರವಾಗಿರುವುದಾದರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅತಿ ಮಹತ್ವವೆನಿಸಿದ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ಕೆಲವು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೂಡ ಪಡುವಣ ಗಡಿಮಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವ ಹೊಣೆ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆಯೂ ಇದೆ. ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅದು ಸದಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾರವೂ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತನಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭರತಖಂಡದ ಹತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಸುದ್ದಿಬೀರುವ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆಲ್ಲ ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೇ ?

ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ—1945

ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕರು ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ಒಕ್ಕಲು. ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗೂ ಆಶ್ರಯದಾತರು. ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಭಾಷಾ ತೀತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕತ್ವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಈಗಿನ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣದ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದು. ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸಮರಸವಾಗಿ ನಡೆದು ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕರು ಉಳಿದ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರಿಗೆ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿಯಾಗೋಣ.

ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಏಕೀಭಾವ. ಆ ಏಕೀಭಾವವೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿಜವಾದ ಅಸ್ತಿಭಾರ. ಆ ಮನೋಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಏಕೀಕರಣ ಫಲಕಾರಿಯಲ್ಲ.

ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ—1947

ಪ್ರಪಂಚದ ಮತ್ತಾವ ದೇಶವನ್ನೇ ನೋಡಿದರೂ, ಜೀವನದ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೂ, ದೇಶಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಜೀವಾವಧಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದರೂ ಪರ ಭಾಷೆಯಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಬಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಕಡೆಗಾಣುವುದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧವೇ ಸರಿ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷೆಯೂ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ಆದಕಾರಣ, ಜೀವನದ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಳಬೇಕು. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿಗೂ ತಮಿಳು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತಮಿಳಿಗೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರುವಂತೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವರೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು.

ತಿ. ತಾ. ಶರ್ಮ—1947

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಾಗಬೇಕು. ಸರಕಾರಗಳ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರವು ಅಥಾರಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವೇನು ಇಲ್ಲ. ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಎಲ್ಲ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಹಾರವು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಈ ದ್ವಿಭಾಷಾ ವ್ಯಾಪಾರವೇತಕ್ಕೆ ? ಜಮಾಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹುಜೂರು ಜಮಾಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಾಡಿಸ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಬಂದು

ಅಮಲ್ದಾರರು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮೊದಲಾದವರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಮೊರೆಯನ್ನಿಡುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಮಾಧಾನವೋ ಭರವಸೆಯೋ ಪರಿಹಾರವೋ ಕೊಡುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ. ಅಂದರೇನಾಯ್ತು? ಕನ್ನಡ ರೈತನ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೇ. ಹೀಗಾಗುವುದೇ ಸಹಜ, ನ್ಯಾಯ. ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವವನ್ನು—ಅಲ್ಲ ಸತ್ಯವನ್ನು—ಗ್ರಹಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಸಹ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿಗಳೆಲ್ಲೂ ಠಾರಾ ಕಚೇರಿಯ ನಾನಾ ಶಾಖೆಗಳೆಲ್ಲೂ ವ್ಯವಹಾರ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲ ವಿಧೇಶಿ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರೇಗೌಡನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಕೃತಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇಕೆ ನಡೆಯಬೇಕು?

ಉತ್ತಂಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪ—1949

ಹತ್ತಾರು ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ಹಂಚಲಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಶಕ್ತಿ ಹ್ರಾಸ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದೆ; ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುಂದಿದೆ, ಕಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಲತಃ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದದ್ದು. ನಾವಿಂದು ಬೇಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಏಕೀಕರಣವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನ ಮಾತ್ರ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಾಧಿದಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯದರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗದು. ಆದಕಾರಣ ರಾಜಕೀಯ ಏಕೀಕರಣವು ನಮಗಿಂದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತೀಕರಣ ತತ್ವವು ಕೇವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಪೋಷಕವಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ವಿಘಾತಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾರು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು. ಏಕತಂತ್ರ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲೇಬೇಕು; ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಎಂ. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ—1950

ಆಡಳಿತದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಅರಿಕೆ: ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ನಿತ್ಯವೂ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಮಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಂದ ಒದಗುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಜಡ್ಡು ಹಿಡಿದು ಹೋದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ಸಾರಸ್ವತ ಸಂಪತ್ತು ಏನು? ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಪತ್ತು ಏನು? ಜನ ತಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ? ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತ ಬರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೆ? ಅದು ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲವೆ? ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಹೊರಟ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಮಹಾಶಯನು ಇಲಿಯಡ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ! ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ

ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಗಾಗ ಓದುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಅವನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀವೇನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರಿ? ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಿ; ನಿಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಿ.

ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ—1951

ಅನೇಕಾನೇಕ ಜೇನುನೋಣಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೇನು ತೀವಂತೆ ಬರಹ ಗಾರರು ತಂತಮ್ಮ ಗುರಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣೊಳಲದೆ, ಧಾವಿಸದೆ, ವಿಶ್ರಮಿಸದೆ, without haste without rest, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಗೇಯುತ್ತ ಕೆಲಸದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಲಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದು, ಬಾಳಬಲ್ಲದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿರಬೇಕು, ತಿರುಳಿರಬೇಕು, ಸಾಕಷ್ಟು ಮರುಳೂ ಇರಬೇಕು.

ಎಸ್. ಸಿ. ನಂದಿಮಠರು—1952

ಏಕೀಕರಣವಾದಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಷ್ಟೋ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಿಂತೂ ಏಕೀಕರಣ ತೀರ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯೋಗಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವು ಒಂದು ಮಹತ್ವವಾದುದು.

1953 ರಲ್ಲಿ ಕುಮಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಪ್ರಧಾನ ಗೌರವ ಹೋಗಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಭಾವ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದೂ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಕಾಣೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಮತ್ತು ಎಚ್. ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರ ದೂರದರ್ಶನದಿಂದ ಪರಿಷತ್ತಿನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಆದರ್ಶಕ್ಕೂ ಏಳಿಗೆಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರು. ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿದರು. ಆಗಾಗ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ನೆರವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರಿನ ಜನ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಮತ್ತು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೆಂಬ ಮಾತುಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಲಿದು—ಇದು ತಪ್ಪಲ್ಲ, ಆದರೆ ಪ್ರಾಂತಭಾಷೆ ಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದರು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದ ಜನಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವ ಮಾನ ದೊರಕಿತು ? ಅವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದುಡಿದ ಜನಪಾದಾರು. ಗಳಿಸಿದ ನಮ್ಮದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ನಾವು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರ ಕೈಕರ್ಯವೇ ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧಿ. ಇಂದಿಗೂ ತಿಳಿದವರೆಂಬ ಇಲ್ಲಿನ ಹಲವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಮನಸ್ಸೇ ಉಳಿದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿಯೇ ಇದೆ.”

1955 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಉಸಿರಾಗಿದೆ ; ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತಿರಾಗಿರುವುದು ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ ಸುಖವಿದೆ ; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸುಖದುಃಖದ ದ್ವಂದ್ವ ರಾಜಕಾರಣ ದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿ ಸೇರುವುದು ಅಗೌರವ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ದೇಶವು ಪರಕೀಯರ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಇಂದು ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ-ಗೌರವಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾತು, ಎಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದೋ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಒಂದೆಡೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕರಾಗಿರಬೇಕು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಜನಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೇನೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು.”

1957 ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿವೆ, ಸಮಾಜವನ್ನಾಗಲಿ, ದೇಶವನ್ನಾಗಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಉತ್ತಮತೆಯ ಕಡೆಗೊಯ್ಯುವ ಉದ್ವೇಗಮುಖಿಯಾದ ಉದ್ಭಾರಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯ, ಸ್ವೀಕಾರಯೋಗ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಧೋಮುಖಿಯಾದುದು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿರಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಖಂಡನೀಯ. ಅದರ ದಮನಕ್ಕೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಅಡ್ಡಬರಬಾರದು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶ್ರೀಗೆ ಗ್ಲಾನಿ.”

1958ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಕಾಕರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಭಾರತೀಯತೆ, ವಿಶ್ವಮಾನವತೆ—ಇವು ಪದರಿನ ಮೇಲಿನ ಪದರಂ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ತರದ ಮೇಲಿನ ಸ್ತರವಲ್ಲ. ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣಮಯವಿದೆ : ಪ್ರಾಣಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮನೋಮಯವಿದೆ : ಮನೋಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಜ್ಞಾನಮಯವಿದೆ. ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಮೌಲ್ಯಗಳೂ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಉಳಿದರಡು ಮೌಲ್ಯಗಳೂ ಬದಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶ್ವಮಾನವತೆ ಮಾತ್ರ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ”

1960ರಲ್ಲಿ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ವಿಶ್ವ ಸಿದ್ಧಿಡೊಡೆಯದಂತೆ ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲದು ಮಾನವೀಯತೆಯೊಂದೇ :— ಕವಿ ಆ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಪ್ರವಾದಿ.”

1961 ರಲ್ಲಿ ಗದಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಿ. ಕುಂದಗೂರರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿ ನಾಳೆ ಸಾಯುವ ಸಮಾಜ ವಿಘಾತಕಾರಿಯಾದ ಕೃತಿರಚನೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಜನ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಬೇಕುಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದರೆ ಅದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾತಾದೀತು. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೃತಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ; ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.”

1963 ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ—ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಸ್ವರ್ಶದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾವೈಕ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು, ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಉತ್ಕಟ ಭಾವನೆ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಿದ ಏಕಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ.”

1965ರಲ್ಲಿ ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲ ಶಂಕರಭಟ್ಟರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಮಾತಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ಕರಣದ ವ್ಯಾಪನಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಒಬ್ಬನಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ. ಒಂದು ಸೀಮೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೂ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹಬ್ಬುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಸಮಾನ ಬುದ್ಧಿ ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಪಾತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಅವು ವಿಪುಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಮಾತಿನ ಕವಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವವು ಗುರುತಿಸುವುದು.”

1967ರಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ :—

“ಒಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಪಂಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

1970ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರವರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ :—

“ಕಾಲ ಕೂಡಿಬಂದಾಗ ಜಡದಲ್ಲಿ ಚೇತನ ಸಂಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ತೃಣ ಪರ್ವತವಾಗುತ್ತದೆ, ಮಣ್ಣು ಬಂಗಾರವಾಗುತ್ತದೆ ; ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ನಿಮಿತ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ; ಆಗ ಎಂಥ ವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ, ಅಡ್ಡ ಬಂದ ಪರ್ವತವೇ ಚೂರ್ಣೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ ; ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ನೆರೆಯೊಡನೆ ತೇಲಿದರೆ ಬಜಾವು, ಅದಕ್ಕಭಿಮಂಖವಾದರೆ ಸಾವು. ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೆಲ್ಲ ಮಂಗಿದು, ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಸುವರ್ಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.”